

Sygn. akt IV CZ 91/11

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Wojciech Katner (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa S. M.

przeciwko Przedsiębiorstwu Eksploatacji Ulic i Mostów Spółce z o.o.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 23 listopada 2011 r.,

zażalenia strony pozwanej

na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie drugim wyroku

Sądu Okręgowego w B.

z dnia 13 maja 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 13 maja 2011 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił apelację powoda S. M. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 19 stycznia 2011 r. w sprawie o zapłatę 5000 złotych tytułem odszkodowania od pozwanego Przedsiębiorstwa Eksploatacji Ulic i Mostów Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Sąd drugiej instancji, powołując w uzasadnieniu wyroku art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania odwoławczego poniesionymi przez stronę pozwaną.

W zażaleniu na zawarte w wyroku Sądu Okręgowego postanowienie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego pozwana Spółka zarzuciła naruszenie przepisów postępowania przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 102 k.p.c. oraz niezastosowanie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 i 391 § 1 k.p.c. oraz § 12 pkt 1 ppkt 1 w związku z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349). Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez przyznanie od powoda na rzecz pozwanej kwoty 300 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym oraz kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlega oddaleniu.

W uzasadnieniu postanowienia o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd drugiej instancji dokładnie wyjaśnił przyczyny zastosowania art. 102 k.p.c. Odstąpienie od zasady uzależnienia przyznania kosztów od wyniku sprawy i zasądzenia ich od strony przegrywającej na rzecz wnoszącej o przyznanie kosztów strony wygrywającej proces Sąd uzasadnił zarówno trudną sytuacją życiową powoda, jak i okolicznościami sprawy, w której powód miał

subiektywne, ale niepozbawione podstaw przekonanie o zasadności roszczenia. Występował jednak bez profesjonalnego pełnomocnika, a powództwo zostało oddalone ze względu na niesprostanie przez niego ciężarowi dowodu.

Pozwany, powołując odpowiednie orzecznictwo kwestionuje zasadność postanowienia Sądu drugiej instancji co do nieobciążania powoda kosztami postępowania przed tym Sądem w sytuacji, gdy powód uzyskał już zwolnienie od kosztów w wyroku Sądu pierwszej instancji i wielokrotnie był informowany i pouczany co do swoich powinności dowodowych w sprawie. Pozwany słusznie wskazuje, że ani sama w sobie trudna sytuacja ekonomiczna, ani wiek strony, będącej osobą fizyczną, ani też subiektywne poczucie krzywdy nie dają podstaw do automatycznego zastosowania art. 102 k.p.c., a przepis ten powinien być stosowany wyjątkowo, w szczególnie uzasadnionych przypadkach (przykładowo postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09, Lex nr 564753; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 stycznia 2006 r., III APA 58/05, Lex nr 175188). Jednak w powołanym postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r. stwierdza się jednocześnie, że ustalenie, czy w sprawie zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony” według art. 102 k.p.c. zależy od swobodnej oceny sądu. Ocena ta, będąc swobodna nie może być oczywiście dowolna i dlatego musi uwzględniać wszystkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jej podjęcie.

Należy przyjąć, że w niniejszej sprawie Sąd drugiej instancji uwzględnił starannie i wystarczająco wszystkie okoliczności, które doprowadziły do wniosku co do zasadności zastosowania wobec powoda art. 102 k.p.c. Wyjątkowość zastosowania tego przepisu została uzasadniona nie tylko charakterem sprawy o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę i subiektywne poczucie tej krzywdy u powoda oraz trudną sytuacją ekonomiczną powoda, co przyznała w zażaleniu powodowa Spółka, ale także niepozbawione podstaw przekonanie powoda do zasadności roszczenia, wystąpienia przesłanek którego nie umiał udowodnić skutek nieporadności. Ma rację pozwana, że powód niedziałający przez profesjonalnego pełnomocnika miał teoretycznie różne możliwości zasięgnięcia bezpłatnej pomocy prawnej, z których nie skorzystał, ale po pierwsze, to nie to samo, co profesjonalne zastępstwo procesowe, jak po stronie pozwanej,

a po drugie, skorzystanie z takiej pomocy nie jest powszechnie znane i rzeczywiście dostępne. Mając ponadto na uwadze, że pozwana dochodzi zwrotu kosztów w wysokości 300 złotych, co dla niej jako przedsiębiorcy stanowi kwotę niewielką, a dla powoda byłaby w ocenie Sądu drugiej instancji istotnym uszczupleniem majątkowym, Sąd ten miał podstawy w okolicznościach sprawy do zastosowania wyjątku od zasady, o którym stanowi art. 102 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. Sąd Najwyższy oddalił zażalenie.